

بررسی خشکسالی هواشناسی در استان خوزستان در سالهای ۸۸-۴۵ (محدوده شهر حمیدیه)

غلامحسین حلاجی نژادموگهی^۱، کاظم حمادی^۲، بهروز دهانزاده^۳، شکراله حاجیوند^۴

چکیده

خشکسالی پدیده ای است که اثرات خود را در دراز مدت نشان می دهد و مانند سیل حادثه ای آنی نیست بنابراین با برنامه ریزی می توان احتمال رخداد آنرا جهت سالهای آینده پیش بینی کرد. هدف از تحلیل خشکسالی مشخص نمودن شدت و فراوانی این رخداد است. برای تحلیل بارندگی ماهیانه و سالیانه، از آمار ۴۳ ساله، ایستگاههای عبد الخان، حمیدیه و بستان استفاده گردید با بررسی بعمل آمده معلوم شد که تمرکز اصلی خشکسالی در سالهای ۸۸-۸۷، ۸۷-۸۶، ۸۲-۸۱، ۷۹-۷۸، ۷۲-۷۱، ۶۸-۶۷ می باشد. پربودههای خشکسالی شدید در ابتدای هر ۱۰ سال اتفاق می افتد در حالی که در سالهای اخیر هر ۵ سال یکبار است. در دوره مورد مطالعه تمامی ایستگاهها با بیش از ۳۰ درصد با خشکسالی مواجه بودند که خشکسالی هیدرولوژیک بعلت نقصان ریزش های جوی و عدم تامین منابع آبهای سطحی یا زیر زمینی ناشی می شود این نوع خشکسالی با تاخیر بیشتری نسبت به خشکسالی هواشناسی یا کشاورزی رخ می دهد.

تحلیل جریان نشان می دهد که آبدهی متوسط رودخانه کرخه در حمیدیه ۱۵۲ متر مکعب در ثانیه انحراف معیار ۷۶ متر مکعب در ثانیه است. حداکثر آبدهی سالانه در این ایستگاه مربوط به سال آبی ۴۸-۴۷ و برابر ۳۵۸ متر مکعب در ثانیه وحدافل دبی سالانه ۳۴ متر مکعب در ثانیه برای سال آبی ۷۹-۷۸ است.

واژه‌های کلیدی : بارندگی، خشکسالی، شبکه های آبیاری وزهکشی، دما

مقدمه

نگرش انسان به آب به فراوانی آن بستگی دارد اگر فراوان باشد از نظر برخی موهبتی الهی تصور می شود که در هر زمان و به هر مقصودی آزادانه می توان از آن بهره مند شد اگر کمیاب باشد به کالایی بس ارزشمند مورد توجه عموم و مساله ای برای ستیزه و حتی جنگ، بین استفاده کنندگان آن تبدیل می شود حقیقت تلخی که با آن روبرو هستیم این است که برکات ناشی از آب به یکسان بر جهان ارزانی نگشته اند و از این رو در بسیاری از نقاط جهانی با پدیده خشکسالی روبرو هستیم از ابتدای تاریخ خشکسالی بخشی از تغییرات آب و هوایی محیط ما بوده است و بقا بشریت گواهی است بر ظرفیت تحمل پذیری او در چنین پدیده آب و هوایی، اولین گزارشات مربوط به کوششهای بشر برای مبارزه با خشکسالی در داستان حضرت یوسف درقرآن آمده است که در آن فرعون مصر به یوسف ماموریت داد تا اولین برنامه های مبارزه با خشکسالی را تهیه و اجرا کند. شاید از خود بپرسیم آیا پیشرفت در زندگی بشر موجب شده تا با پدیده خشکسالی برخوردی متفاوت

^۱ کارشناسی ارشد رشته آبیاری وزهکشی - مدیریت برنامه ریزی استراتژیک - مدیر دفتر آمار و اطلاعات - سازمان آب وبرق خوزستان (۰۹۱۶۶۱۳۸۳۴۸)
hossainhalaj@gmail.com

^۲ مدیریت هیدروژئوماتیک - سازمان آب وبرق خوزستان
Hemmadi.kzem@gmail.com

^۳ عضو هیأت علمی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر
dahanzadeh@yahoo.com

^۴ کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی - مدیریت برنامه ریزی استراتژیک - رئیس گروه پردازش اطلاعات - سازمان آب وبرق خوزستان (۰۹۱۶۱۱۱۴۶۲۳)
Hajivandsh@yahoo.com